

УКРАЇНСЬКА СПРАВА

„UKRAJINSKA ZPRAVA“.

БЮЛЕТЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО, ЕКОНОМІЧНОГО
Й КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ

МІСЯЧНИК

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

РЕДАКЦІЯ-АДМІНІСТРАЦІЯ PRAHA XVI. NA PLANÍ č. 2056.

Передплата:
в ЧСР — річно
Кч: 12, за кор-
доном річно
Кч: 18.

Рік II.

30. червня 1934.

Число 6.

Инж. Л. Костарів.

Політичний огляд.

(Politický přehled.)

Скрахування Міжнародної конференції по розробленню та повний упадок морального авторитету Ліги Націй на сьогодні є безсумнівними фактами, які стверджуються і Барту закордон. міністром Франції, яка більше всіх інших є зацікавлена в існуванні та оздоровленню тих двох інституцій. „Європа вийшла з рівноваги“, казав міністр Барту під час свого перебування в Букарешті співробітнику „Універсуль“. Тільки лише політика, збудована на договорах може врятувати Європу від авантюр, які загрожують новою катастрофою“.

І міністр Барту продовжує свою подорож по Європі з метою організації протиревізіоністичного блоку держав, який або заступивби Лігу Націй або допоміг би її санації. З тою ж метою м. Барту підписав договір дружби з ССРСР і допоміг визнанню його де юре державами Малої Антанти. Однак, як це буває завжди, франко-московська акція викликала протиакцію, якої очевидно не сподівалися ані в Парижі, ані в Москві. Ця протиакція відразу пішла двома шляхами — а то з Лондону, відтягаючи Францію від остаточного зближення з Москвою, та з Берліна в напрямі на Рим та Варшаву.

Ще тяжко Робити висновки що до успішности чи скрахування цієї протиакції, але в усякім разі вона не залишиться без впливу на сучасний політичний стан Європи. З одного боку — немає сумнівів, що Франція знайде вигіднішим для себе зробити й дістати реальні уступки Англії, ніж мати симпатії ССРСР, „дружба“ якої лякає значну частину французької преси й суспільства. З другого — відвідини провідниками гітлерівської Німеччини — Гітлером і Гебельсом Рима й Варшави — можуть мати несподівані наслідки — а то... посередничество Італії й Польщі поміж Францією та Німеччиною, яке може привести бодай натурально не без участі Англії до тимчасової ліквідації франко-німецьких справ, а тим самим і до якоїсь тимчасової згоди. Таке розв'язання сучасної критичної політичної ситуації Європи було найбільш приємним для всіх европ. держав, за виключенням ССРСР, яка знову опинилась би в стані повної політичної ізоляції.

Взагалі треба відмітити, що ССРСР, не дивлячись на всі хвастливі заяви большевиків про

їх „дипломатичні успіхи“ й про роллю ССРСР, як одного з рішучих чинників европ. політики, з'являється скоріш об'єктом ніж аксуб'єктом в усіх тих політичних комбінаціях, які творяться або замишляються зараз в Європі.

Франції ССРСР потрібний лише постільки, поскільки він збільшує кількісно французький проти ревізіоністичний блок, ані політична, ані воєнна вартість Совіт. Москви Парижу не імпонують. Не дарма парижський „Фігаро“ радить своєму урядові „взяти з нової російської політики лише те, що є вигідним для Франції, а не мріяти про відродження „Кронштадту“ (натяк на візиту франц. фльоти до Кронштадта перед світовою війною — пр. Ред.), але лише з червоними прапорами. Не належить жадному сумніву, що й у Венеції в розмовах Гітлера з Мусолінієм значна увага була присвячену ССРСР. По словах кореспондента „Капіталь“ „Гітлер спромогався зацікавити Мусолінію перспективою одночасної війни проти ССРСР і в Європі й в Азії. Ця війна без сумнівно привела до ліквідації комун. режима, наколи на боці ССРСР не виступять інші держави“. „Далі Гітлер нібито заявив, що він не просить безпосередньої допомоги Італії в цій війні, але лише бажав-би, щоб та, по крайности, перестала постачати воєнне озброєння ССРСР. Невідомо ані відповіді Мусолінію на цю пропозицію, ані його контрпропозиції, але де які факти свідчать про можливість подібних розмов двох диктаторів. По перше ці розмови переводяться в часі нового загострення японо-совітського конфлікту, що природньо зісилює пляни „фашистівської війни“ гакенкрейцерської групи Герінга-Тіссена. По друге — різкий тон, яким відразу після цього заговорила большевицька преса про італійський фашизм, який навіть сам Сталін з похвалою відрізняв від німецького гітлерізму, примушує зробити висновки, що „фюреру“ вдалося притягнути „дуче“ на свій бік.

У всякім випадку треба визнати, що яке будь міжнародне порозуміння в Європі не є на користь большевицькій дипломатії, яка свої „дипломатичні успіхи“ може добувати лише при нездоровій атмосфері міжнародних конфліктів. І напевно „миротворець“ Літвінов, спекулюючи в Женеві й других європейських столицях „со-

вігською політикою мира“, має не малі побоювання, що всі ці європейські міжнародні суперечки закінчаться взаємними згодами й в Європі залишиться лише один „руїник мира“, проти котрого тоді буде звернений цілий міжнародний фронт — а то... ССРСР.

І по словах московського кореспондента „Соціалістического вестника“, після короткого аусиленого підкреслення дипломатичних успіхів Літвінова в керуючих московських колах починається отверезення. Противники Літвінова вказують, що всі ці Літвіновські успіхи є „пишиком“... Начато багато справ, підписано велику кількість договорів, але вся реальна вартість їх рівняється нулю і всі вони зовсім не гарантують ССРСР ані від вобної небезпеки на Сході й Заході, ані не приносять жадного порятунку крахуючим фінансам і господарству ССРСР, ані не підносять а скоріш нищать моральний авторитет ком. влади ввнутри країни... Не треба забувати що всі ці „дипломатични успіхи“ були осягнути лише шляхом раптового відступу комуністичної Москви зі своїх „революційних позицій“. Визнання ССРСР Америкою обумовлено припиненням пропаганди „світової революції“ в Сп. Штатах А., відновлення торговельного договору з Англією коштувало виплати великої суми грошей по претенсії Т-ва Лена-Гольдфілс і відмовлення від комуністичної пропаганди в Анг-

лії й її колоніях; „дружба“ Франції здобута совітами обіцянкою заплатити старі „царські борги“ й, нарешті, визнання ССРСР державами Малої Антанти куплено Москвою ціною відмовлення від усякого права на Бесарабію.

Все це, хоч і старанно ховається Сталінім-Літвіновим від населення, не може довго залишатися таємницею. А ніколи ціна літвіновських „дипломатичних успіхів“ буде відома, то можна чекати „бунту“ як надійних кадрів „сталінської гарди“, яка мріє ще про „успіхи світової пролетарської революції“, так і всіх тих совітських „патріотів“, які подібно Тухачевському „служать Росії будь то під двуглавим орлом, будь то під червоною зіркою“. А ті дві сили на сьогодні є єдиною певною підпорою сталінського самодержавія і перехід їх до табору ворогів комуністичного режиму є певною гарантією повного успіху грядучої протикомуністичної революції.

Час перестав працювати для комуністів. Він працює зараз виключно проти них — і міжнародні події мають лише те значіння для нас, що вони або прискорять або загальмують назрівший вже процес ліквідації комунізму в ССРСР і процес розпаду сучасного совітського примусового союзу на його складові „національні“ частини.

Реальні завдання української еміграції.

Reálné zásady Ukrajinské emigrace.

В попереднім числі „Української Справи“ ми вказали на „хороби“ нашої еміграції („політичне гангстерство“, „отаманію“, „самозакохання“, „урядоманію“ и любов до „політичної скандалістики), які стоять на перешкоді, як здійсненню єдності українського національного фронту, так можливостям раціонального переведення еміграцією її реальних завдань. Повторюємо, що ми не належимо до тих „оптимістів“, які вважають укр. еміграцію рішенням чинником нашої визвольної боротьби... І головний фронт української національної революції й її головні сили є там над Дніпром, але й еміграція має повну можливість допомогти героїчній боротьбі нашого народу з комуністичною Москвою, має національний обов'язок виконати тут за кордоном те, що там, на нашій Батьківщині, по різних причинах виконано бути не може. І повторюємо: еміграція не сміє ставити собі „планетарних“ завдань, займатися тут лише смішною грою в „уряди“ й „армії“, її завдання мусять бути також обмежені, як обмежені є сили й матеріальні ресурси еміграції; мусять бути завданнями реальними. Які ж на сьогодні ці реальні завдання української еміграції?

Для зручності й ліпшого зрозуміння поділимо всі ці завдання по категоріях: 1) зов-

нішньої політики, 2) внутрішньої укр. політики, 3) укр. економічної, культурної й вобної політики.

1. Зовнішня політика. Наші брати, там над Дніпром, ведуть завязу боротьбу з московським комуністичними окупантами, але вони відрізані від цілого світу муром багнетів большевицької чека й не є в стані, ані вести пропаганду ідей своєї національно-визвольної боротьби серед чужинців, але навіть, подати сюди за кордон докладні інформації про перебіг їх героїчної боротьби. Лише часом прориваються за кордон відомости про цю боротьбу, будь то в кореспонденціях чужої преси, будь то в промовах комуністичних „жандарів“ (Постишев і інші) або в звітах большевицької преси „про ліквідацію національних ухилів“.

Тому завдання закордонної пропаганди ідеї української національно-визвольної боротьби й захіст на зовні права української нації на самостійну державність припадає лише на одну укр. еміграцію і є її головним національним обов'язком. На жаль, не дивлячись на десятки років укр. національно-визвольних змагань, нам доводиться ще й сьогодні не лише доказувати чужинцям своє право на самостійне державне існування, але й навіть доводити свою національну окремішність від росіян. Чія це ви-

на, тут говорити ми не будемо, в усякім разі винні більше ми, українці, які не зуміли досі організувати пропаганди нашої національно-державної ідеї, ніж чужинці, які або нас ще „не знають“ або „не хочуть знати“ в наслідок вмілої протиукраїнської пропаганди наших ворогів.

І отже — реальним завданням нашої „зовнішньої політики“ є на сьогодні: пропаганда нашої укр. національної окремішності від росіян; пропаганда цілей нашої національно-визвольної боротьби і інформація закордону про перебіг цієї; боротьба з протиукраїнською пропагандою наших ворогів; придбання „приятелів ідеї Української Державности“ среди урядових, політичних, громадських кол чужих держав і... збереження цих приятельських стиків надалі.

Ці всі завдання при нашій щирій бажанню можемо досить легко здійснити й з нашими слабкими силами та матеріальними ресурсами, але при умові відмовлення наших „урядів“, „проводів“ і партій від взаємної ворожнечі, при умові відмовлення і від сліпих „орієнтацій“ і від „планетарних завдань“. При щирості й бажанню наших політичних провідників легко може бути знайдена спільна платформа, яка об'єднує всі наші політичні партії й групи.

Практичними заходами для здійснення всіх цих завдань є створення еміграцію в усіх країнах, де вона в найбільшій кількості знаходиться, комітетів української пропаганди й українських пресових бюро, які з часом мусять об'єднатися в єдиний центр української пропаганди за кордоном.

2. Внутрішня українська політика. Завдання цієї в умовах еміграції мають більше теоретичний ніж практичний характер, але знайдуться всеж питання, які потребують і практичного розв'язання. Ми не можемо не рахуватися з фактом поділення укр. еміграції на окремі політичні групи, але рішуче виступаємо проти „партійно програмового талмудизму“ Смішно тут на еміграції вести боротьбу за майбутню політичну структуру Української Держави, але є потрібним з великою увагою слідкувати за тими політичними процесами, які происходять зараз в інших європейських державах і студіювати можливості примінення в майбутнім нових форм чужого державного й соціально-політичного життя в українських умовах. Ці досліди можуть придатися нам в майбутнім; не забуваймо що й організовані державно нації мають своїх обсерваторів в інших державах, але вони

не сміють перешкоджати праці укр. емігрантських політичних груп в сучаснім. А можливо-стей і потреб такої співпраці є досить. Першою і головною з них є скликання Всеукраїнського національного конгресу, який мусить нарешті привести до ліквідації громадської роспорошенности укр. еміграції, до ліквідації „громадянських організацій, що в дійсности є лише експозитурами декотрих наших політичних груп, і до створення єдиного укр. емігр. Центра для переведення громадської й культурної праці.

Другим важливим завданням нашої „внутрішньої політики“ є боротьба з тими „хоробами“ укр. еміграції, про які ми згадуємо на початку статті, моральне оздоровлення нашого політичного й громадського життя і Організація укр. внутр. інформаційної служби, яка давала б нашої еміграції детальні й об'єктивні відомости про стан нашої визвольної боротьби на наших землях, про „дипломатичні“ наші успіхи й... поразки й, нарешті, про важливіші події політичного, економічного й культурного життя чужих держав. Практично це є організація спільними силами українського дійсно безпартійного щоденного часопису, який бодай дорівнювавсьб по розміру й змісту часописам російської еміграції, наколи вже не великим європейським часописам.

3. Економічна, культурна й воєнна політика. Реальними завданнями цих є на сьогодні. 1) піднесення матеріального благобуту укр. еміграції шляхом організації українських і кооперативних підприємств, організації укр. бюро праці, товариств взаємної допомоги, укр. кредіта то-що. 2) піднесення культури (інтелект. і фізичної укр. еміграції шляхом громадської допомоги організаціям, які цю культуру плекають і пропагують. 3) моральна і матеріальна підтримка наших укр. шкіл за кордоном, музею визвольної укр. боротьби тощо.

Нарешті в царині „воєнної політики“ давно пора вже перестати нам гратися в „армії“ й „полковників“. Нашим обов'язком, а особливо обов'язком старшин і підстаршин бувш. української армії є пильно слідкувати за всіма досягненнями сучасної воєнної науки й техніки — й спромогатися бодай теоретично бути вишколеними для виконання своїх обов'язків в укр. армії, наколи до неї закличе нас сурма нашої Відродженої Батьківщини. В. К.

Огляд преси.

(Přehled tisku).

□ На парижськiм „галліполійськiм зiбраннi“, виступив зi своїм докладом бувшии совітський офіцер-авіації Г. Кравец, який в минулом у році перелетів зi своїм апаратом до Латвії. Він намалював сучасні настрої совіт. червоної армії. Совіт. авіація сильно розвинута.

Вся матеріальна частина її власного совіт. виробу. Комплектування авіації переводиться виключно „пролетарським надійним елементом“. Авіатори знахо-

дяться у привілейованiм стані, дістають спеціальний харч, але не дивлючись на все це, настрої в совіт. авіації не певні. Зі стиків з рештою населення совіт. авіатори ясно бачать прірву, що відділює нарід від урядів і ненависть до комуністів. Влада вживає енергійних заходів, щоб недопустити стиків авіаторів з рештою населення, але без особливої успіху. Про жадний патріотизм в армії й флоті, по словах Кравця, нема що

й говорити. Армія виховується, як „інтернаціональна армія світового пролетаріату“, але... не лише населення, і армія, і фльота мріють про скинення комуністичної влади й про „національну Росію“, скинути більшовицький режим. Закінчує Кравец свій доклад, може лише ніна. Турбуватися про втрату території нема що, саме головне це в скинення більшовиків“. („Последнія Новости“. Париж. З. VI.)

Яскравим підтвердженням докладу Кранца в новий совіт. декрет „про зраду“. Моск. кореспондент „Пгі Парівіен“, передаючи зміст декрета, каже що він викликаний недавніми випадками утечі совіт. авіаторів за кордон. Декрет, по словах „Пгі Парівіен“, в циничною відвертістю відроджує принцип відповідальності за людину близьких її осіб. Совіт. влада думає, що безжалісна розправа з родиною втікача припинить втечу „краслетія“.

□ По відомостях „Знамя Росії“ боротьба населення проти комуністів і урядовців в ССРСР не перестав. В Запорозжжю побитий секретарь парт. комітету жид Лейбенсон, який настоював на покаранню робітників, що йшли на пасхальну ніч до церкви.

Недавно в Сталінградській районі вибухло велике повстання киргизів, ліквідація якого була переведена червоноармейськими частинами.

□ В Бердянській районі на Україні ростріляно 15 селян колхозників, які організували страйк в знак протесту проти невидачі продовольчої допомоги. (Крестросс).

□ Цікаві відомості про оплату в ССРСР праці сільсько-господарських робітників подає черговий „Бюлетень економ. кабінету проф. С. Прокопоница“. Дані взяті зі араконих колхозів Інсарського й Ектеринославського районів. При перекладі старої грошової оплати на вернові одиниці, якими зараз в ССРСР видають зарплатню, одержимо наступні числа. Інсарські „колхозники“ одержали в 1932 і 33 роках за труд. день 3,5 і 7,1 кілогр., в 1908-1912 роках с. г. робітники діставали там же денно 22,8 клгр. Катеринославські „колхозники“ зараз дістають за труд. день 1,2 і 5,7 клгр. в той час, як раніш діставали денно 22,8 клгр. Відсіль перед війною „під час царсько-буржуазного режиму“, сіл. госп. робітник дістанав платню на Волзі в два рази більшу, а на Україні в 4 рази більшу, ніж при „комуністичній владі робітників і селян“.

□ „Дейлі Телеграф“ подає відомості про повстання проти ССРСР у Зонній Монголії. По відомостях з Сінг-Кінга совітські війська перебили багато монголів за те, що ті відмовилися віддати худобу. Тоді монгольські повстанці напали на совіт. відділ і забили 30 вояків на чолі з командармом. Проти повстанців був висланий совіт. бурятський курінь, але був розбитий повстанцями.

□ Совіт. преса гостро нападає на Польщу, яка нібито разом з Німеччиною та Японією поборює „мирні проекти“ Літвінона. („Діло“. Львів).

□ Великий процес проти 20 підсудних за вловживання в торговельних організаціях Київа закінчився васудом 6 підсудних на кару смерті, 7 по 10 років, а решту від 1 до 5 років в'язниці. (Діло).

□ Конфлікти між Японією і ССРСР не лише не припинюються, але й загострюються. Повідомостях агентства Рейтера сов. уряд вихопили дві японські плову-чі фабрики консервів. Сов. аероплани продовжують лі-

тати над манджурською територією, а одночасно під Владівостоком переносяться великі маневри сов. фльоти. В Хабаровск прибуло нових 250 танків. Населення Внутр. Монголії звернулося до японського командування з проханням про захист проти підготовляємої більшовицької навали. На кордоні Монголії совітами улаштовується великий військовий табір і червоноармейці проникають аж на 80 кілометрів вглиб країни, маючи ціллю захопити там важливі стратегічні точки. „Дейлі Телеграф“ передає ві слів утікачів, прибувших до „Сінг-Кінга“, що сов. командування продовжує вісилонати свою діяльність у Зонній Монголії і на західних кордонах Манджурії. Зараз туди прибув новий совіт. відділ, озброєний кулеметами, протилетунською артилерією і автоматичними рушницями. Відділ має 12 аеропланів і 12 танків. Прибувши з ним сов. інженери почали спільно будувати нову залізницю. Японський командарм в Манджурії ген. Такаші в своїй розмові з кореспондентом „Дейлі Телеграф“ підтверджує відомості преси про скупчення на кордонах Манджурії совіт. військ, озброєних модерною зброєю і великою кількістю сов. авіації. Обидва уряди, московський і токійський, заперяють світ про своє „миролюбія“, але кожному об'єктивному обсерватору став ясним, що воєнний японо-совіт. конфлікт в неминучим.

Кореспондент „Дейлі Телеграф“ обсервуван на Сибіру залізницю й в пограничній зоні великі воєнні приготування більшовиків. В районі поміж Іркутськом і манджурським кордоном скупчені великі військові сили. На Схід поступо войдуть військові ешалони. По відомостях „Д. Т.“ в Сибіру зараз скупчена 300 тисячна сов. армія.

□ Моск. кореспондент „Соціалістического Вестника“ пише: „Про войну тут (в Москві — пр. Ред.) говорять, як про щось неминуче. Напруження на Далекім Сході настільки велике, що воєнна акція може початися зовсім несподівано... Передають, що почалася масова утеча мирного населення з районів, які можуть стати скоро тереном війни. З сов. прикордонних районів ця утеча населення так велика, що воєнний уряд думає заборонити ніїзд в району без окремого дозволу.“

□ Совіт. преса, яка так довго з великою толерантністю відносилася до фашист. Італії, тепер змінила тон у відношенню до неї. Особливо розгнінала моск. „Правду“ стаття в „Джурнале — Італія“, який писан: „Совіт. Україна обернулася в пустиню, де буйствують равбішаки й сов. уряд примушений посилати на сільсько-господарські праці каторжників, які працюють під батою дозорців.“

□ „Агенство Рейтер“ передає, що по відомостях з Токіо совіти рішили організувати в Китайській Туркестані військову базу, яка має загрозувати Тибету й Індії.

□ 24. VI уряд Рад. України перенісся в Харькова до Київа. Сов. преса при тій нагоді пише: „про невдалі пляни авантюристів балтійських баронів (натяк на німец. пляни Розенберга — пр. Ред.), англійських льордів і національної „укр. контрреволюції“. „Перенесення столиці до Київа, хвалиться „Правда“, свідчить про величезну силу ССРСР і про рішучу контракцію, в якою стрінуться всі „пани“, які ще не врозуміли, що Україна це в нерозвідьна частина великого ССРСР.“ (Мабуть гому то і червона армія, що стоїть на Україні має офіційну назву „окупаційної“ — пр. Ред.).

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ при Українській Господарській Академії в Подєбрадах. (ВИСОКА ШКОЛА ПОЗАОЧНИХ СТУДІЙ)

затвержений Міністерством Хліборобства Чехословаччини, продовжує впис студентів і курсантів. Проводить високошкольнє навчання кореспонденційною метою на Економічно-Кооперативному Відділі, після закінчення якого дається титул економіста. Крім того при Інституті функціонують вузькі фахові курси: 1) Бухгалтерії, 2) Англійської мови, 3) Німецької мови, 4) Французької мови, 5) Пасічництва, 6) Оброблення шкіри, 7) Практичної фотографії, 8) Радіотехніки, 9) Миловарства.

Згодом має відкритися навчання і на інших високошкольніх відділах та фахових курсах. Звертатися на адресу: Ukrajinský Techniko-hospodářský Institut, Poděbrady, Tchecoslovaquie.